

ZİYA GÖKALP YAZMA ESER KÜTÜPHANESİ

NAZLI HİAL KIZILKAYA

© FOTOĞRAF: VEYSİ ARCAĞÖK

A

RTUKLU, Akkoyunlu, Osmanlı yüzyılları boyunca Bağdat, İstanbul, Şam, İskenderiye ve Konya'ya uzanan ilim yolculuğu Diyar-

ı Bekr'deki Zinciriye, İmadiye, Aziziye, Kadiriye, Latifiye, Mesudiye medreselerinden başladı. Ulu Cami Külliyesini oluşturan yapılardan biri olan Mesudiye, Diyarbakır'ın ilk büyük medresesi, Anadolu'nun da ilklerinden. Yapımına 1198'de Artuklu hükümdarı Ebu Muzaffer II. Sükmen devrinde başlandı, 32 yıl sonra Melikü'l-Mesud zamanında tamamlandı. Önde gelen âlimlerin dinî ve

tabiî ilimlerde dersler verdiği medrese, uğradığı değişiklikler dolayısıyla beş ayrı kitabeye sahip. Bina, Diyarbakır'a özgü ihtişamlı taş işçiliğiyle insanı etkiliyor.

Diyarbakır'ın zengin elyazması birimini biraraya getirmek üzere 1986'da İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı Eski Kültür Sarayında Ziya Gökalp Yazma Eserler İhtisas Kütüphanesi kuruldu. Eserler 2014 yılında, restore edilen Mesudiye Medresesine taşındı.

Kütüphanede kayıtlı en eski eser Endülüslü bilgin Said el-Endelüsî'nin 1067 tarihli *et-Tarif bi't-Tabakati'l-Ümem*'i. İbn Sina'nın tıp ilkelerini şiir tarzında

yazdığı meşhur *Urzucet fi't-Tıbb* önemli eserlerden bir diğeri. Kürt edebiyatının önde gelen şahsiyetlerinden Ahmed-i Hani'nin üç eseri de burada. Kütüphanede gramer, edebiyat, tefsir, hadis, fıkıh, belâğat, kelim, akaid, felsefe, mantık konularını içeren 2200 yazma, 7 bin nadir matbu eser var. Yazma eserler, ısı ve nem oranı sabit tutulan ve izinle girilen özel bir odada muhafaza ediliyor. Kitapların çoğu dijital ortama aktarılmış durumda. Kütüphaneden yararlanmak isteyen araştırmacılara kitabın CD'si verilerek elyazmalarının yıpranması engelleniyor. **Z**

